

Jūrų ir vidaus vandenu maršrutais vykstančių keleivių teisės *I**

2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl jūrų ir vidaus vandenu maršrutais vykstančių keleivių teisių, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (COM(2008)0816 – C6-0476/2008 – 2008/0246(COD))

(Bendro sprendimo procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2008)0816),
 - atsižvelgdamas į EB sutarties 251 straipsnio 2 dalį, 71 straipsnio 1 dalį ir 80 straipsnio 2 dalį, pagal kurias Komisija Parlamentui pateikė pasiūlymą (C6–0476/2008),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto pranešimą ir Teisės reikalų komiteto nuomonę (A6–0209/2009),
1. pritaria Komisijos pasiūlymui su pakeitimais;
 2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji ketina pasiūlymą keisti iš esmės arba pakeisti jį nauju tekstu;
 3. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai ir Komisijai.

Europos Parlamento pozicija priimta per pirmąjį svarstymą 2009 m. balandžio 23 d., siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. .../2009 dėl jūrų ir vidaus vandenų maršrutais vykstančių keleivių teisių, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 71 straipsnio 1 dalį ir 80 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ¹,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami *Sutarties* 251 straipsnyje *nustatytos tvarkos*³,

kadangi:

- (1) Bendrijos veiksmais jūrų transporto srityje, be kita ko, turėtų būti siekiama užtikrinti aukštą keleivių apsaugos lygį, atitinkantį kitų rūšių transporto srityse užtikrinamą keleivių apsaugos lygį. Be to, reiktų visapusiškai atsižvelgti į bendrus vartotojų apsaugos reikalavimus.
- (2) Kadangi jūrų transporto keleivis yra silpnesnė transporto sutarties šalis, keleivių teisės turėtų būti užtikrinamos neatsižvelgiant į jų pilietybę ar gyvenamąją vietą Bendrijoje.
- (3) Bendra keleivių vežimo jūrų ir vidaus vandenų maršrutais paslaugų rinka turėtų būti naudinga visiems piliečiams. Todėl neįgalieji asmenys ir riboto judumo – dėl negalios, amžiaus arba bet kurios kitos priežasties – asmenys turėtų turėti *panašias* galimybes naudotis komercinėmis keleivių vežimo jūra paslaugomis kaip ir kiti piliečiai. Neįgalieji ir riboto judumo asmenys turi tokias pačias teises į judėjimo laisvę, pasirinkimo laisvę ir nediskriminavimą kaip ir kiti piliečiai.
- (4) Atsižvelgiant į Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 9 straipsnį ir siekiant suteikti neįgaliesiems asmenims ir riboto judumo asmenims panašias galimybes keliauti jūrų ir vidaus vandenų maršrutais kaip ir kitiems piliečiams, turėtų būti nustatytos nediskriminavimo ir pagalbos keliaujant taisyklės. Todėl tokie asmenys turėtų būti priimami vežti ir jiems neturėtų būti neleista naudotis transporto priemonėmis dėl jų negalios arba riboto judumo. ■ Jie turėtų turėti teisę naudotis pagalba uostuose, kur uostų nėra – įlaipinimo ir (arba) išlaipinimo vietose, taip pat

¹ O L C ¹
² O L C ¹

³ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento pozicija.

keleiviniuose laivuose. Socialinės įtraukties sumetimais atitinkami asmenys šią pagalbą turėtų gauti nemokamai. Vežėjai turėtų nustatyti prieinamumo taisykles, pageidautina remdamiesi Europos standartizacijos sistema.

- (5) Priimdami sprendimus dėl naujų uostų arba terminalų projektų arba iš esmės juos atnaujindami, uostus valdančios įstaigos ir vežėjai, kurie teiks paslaugas tuose uostuose ir terminaluose, turėtų atsižvelgti į neįgaliųjų asmenų ir riboto judumo asmenų poreikius. Be to, vežėjai turėtų atsižvelgti į šiuos poreikius priimdami sprendimus dėl naujų arba atnaujinamų keleivinių laivų projektų, vadovaudamiesi 1998 m. kovo 17 d. Tarybos direktyva 98/18/EB dėl keleivinių laivų saugos taisyklių ir standartų¹.
- (6) Valstybės narės teritorijoje, kuriai taikoma Sutartis, esančiuose uostuose teikiama pagalba turėtų, be kita ko, sudaryti galimybę neįgaliesiems asmenims ir riboto judumo asmenims iš nustatytos atvykimo vietos uoste nuvykti į keleivinį laivą ir iš keleivinio laivo – į nustatytą išvykimo iš uosto vietą, įskaitant įlaipinimą ir išlaipinimą.
- (7) Pagalba turėtų būti finansuojama taip, kad finansavimo našta būtų tolygiai paskirstyta visiems vežėjo paslaugomis besinaudojantiems keleiviams ir nebūtų atgrasoma vežti neįgaluosius asmenis ir riboto judumo asmenis. Panašu, kad veiksmingiausia finansavimo priemonė yra iš visų vežėjo paslaugomis besinaudojančių keleivių renkamas mokesčio, įskaičiuotas į bazinę bilieto kainą. Mokesčiai turėtų būti nustatomi ir renkami visiškai skaidriai.
- (8) Organizuodami pagalbos teikimą neįgaliesiems asmenims ir riboto judumo asmenims bei savo personalo mokymus vežėjai turėtų atsižvelgti į Tarptautinės jūrų organizacijos rekomendaciją dėl keleivinių laivų konstrukcijos ir naudojimo, atsižvelgiant į vyresnio amžiaus ir neįgaliųjų asmenų poreikius².
- (9) ***Nuostatos, reglamentuojančios neįgaliųjų asmenų ar riboto judumo asmenų įlaipinimą, neturėtų daryti įtakos bendrosioms nuostatoms, taikomoms keleivių įlaipinimui, išdėstytoms galiojančiose tarptautinėse, Bendrijos ar nacionalinėse taisyklėse.***
- (10) Keleiviai turėtų būti atitinkamai informuojami, jeigu kokia nors paslauga atšaukiama arba ją vėluojama suteikti. Ši informacija turėtų padėti keleiviams imtis būtinų veiksmų, taip pat prireikus gauti daugiau informacijos apie kitas susisiekiimo galimybes.
- (11) Būtina mažinti keleivių nepatogumus, patiriamus, jeigu kelionė atšaukiama arba nukeliama žymiai vėliau. Todėl keleiviais turėtų būti tinkamai pasirūpinta, keleiviai turėtų galėti atsisakyti kelionės ir atgauti už bilietus sumokėtus pinigus arba jiems turėtų būti suteikta galimybė pasirinkti kitą maršrutą priimtinais sąlygomis.
- (12) Vežėjai turėtų numatyti tam tikru procentiniu bilieto kainos dydžiu pagrįstą kompensaciją, keleiviams išmokamą tuo atveju, jei paslaugą vėluojama suteikti arba paslauga atšaukiama, išskyrus atvejį, kai vėluojama arba atšaukiama dėl ypatingų aplinkybių, kurių nebūtų buvę galima išvengti net ir imantis visų pagrįstų priemonių.
- (13) Vežėjai turėtų bendradarbiauti, kad nustatytų priemones nacionaliniu ar Europos

¹ OL L 144, 1998 5 15, p. 1.

² Tarptautinė jūrų organizacija (TJO), Jūrų saugumo komitetas, 1996 m. birželio 24 d. aplinkraštis 735, galiojęs šio reglamento priėmimo metu.

lygmeniu, kad pagerintų keleiviams siūlomą priežiūrą ir pagalbą, jei kelionė pertraukiama, ypač daug vėluojant.

- (14) Šiuo reglamentu neturėtų būti daroma įtaka keleivių teisėms, nustatytoms Tarybos direktyvoje 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų¹. Šis reglamentas neturėtų būti taikomas tais atvejais, kai organizuota turistinė kelionė atšaukiama dėl kitų priežasčių nei jūrų transporto paslaugos atšaukimas.
- (15) Keleiviams turėtų būti suteikta visa informacija apie šiuo reglamentu jiems suteikiamas teises, kad jie galėtų jomis veiksmingai pasinaudoti. Jūrų ir vidaus vandenių maršrutais vykstantys keleiviai turėtų turėti teisę gauti informaciją apie teikiamą paslaugą prieš kelionę ir per ją. Be to, visa svarbiausia jūrų ir vidaus vandenių maršrutais vykstantiems keleiviams teikiama informacija turėtų būti taip pat teikiama ■ neįgaliesiems asmenims ir riboto judumo asmenims **prieinamais būdais**.
- (16) Valstybės narės turėtų prižiūrėti ir užtikrinti, kad būtų laikomasi šio reglamento, taip pat paskirti atitinkamą įstaigą, kuri atliktų vykdymo užtikrinimo užduotis. Šia priežiūra nedaroma įtaka keleivių teisėms nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo.
- (17) Keleiviai turėtų galėti pasinaudoti savo teisėmis, remdamiesi atitinkamomis vežėjų nustatytomis skundų procedūromis arba, jei to prireiktų, pateikdami skundą atitinkamos valstybės narės tam paskirtai įstaigai ■ .
- (18) Skundus dėl uoste arba įlaipinimo ir (arba) išlaipinimo vietoje teikiamos pagalbos reikėtų pateikti įstaigai, **kuriai vykdyti šį reglamentą** paskiria valstybė narė, kurioje šis uostas yra. Skundus dėl vežėjo jūroje teikiamos pagalbos reikėtų pateikti įstaigai, **kuriai vykdyti šį reglamentą** paskiria valstybė narė, išdavusi tam vežėjui veiklos licenciją. Šio reglamento vykdymui paskirta įstaiga turėtų būti įgaliota ir kompetentinga tirti atskirus skundus ir palengvinti ginčų sprendimą ne teismo tvarka.
- (19) **Komisija turėtų pasiūlyti aiškias taisykles, reglamentuojančias keleivių teises, susijusias su atsakomybe, prieinamumu ir neįgaliųjų ar riboto judumo asmenų teisėmis keleivių pervežimo punktuose (iš sausumos transporto į jūrų arba vidaus vandens transportą).**
- (20) Valstybės narės turėtų nustatyti *sankcijas* už šio reglamento pažeidimus ir užtikrinti, kad šios *sankcijos* būtų taikomos. *Sankcijos*, kurios galėtų apimti nurodymą išmokėti kompensaciją susijusiam asmeniui, turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.
- (21) Kadangi *šio reglamento tikslų*, t. y. užtikrinti *aukštą ir vienodą* keleivių apsaugos ir pagalbos jiems *lygį* visose valstybėse narėse, taip pat užtikrinti, kad ūkio subjektai bendroje rinkoje veiktų suderintomis sąlygomis, *valstybės narės negali deramai pasiekti* ir kadangi dėl veiksmo masto arba poveikio *tų tikslų būtų geriau siekti Bendrijos lygiu*, laikydamosi *Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo* Bendrija gali *patvirtinti priemones*. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina *nurodytiems* tikslams pasiekti.
- (22) **Atsižvelgiant į poreikį per vieną kelionę naudoti kelių rūšių transporto priemones, numatant būsimas Europos teisėkūros iniciatyvas, susijusias su keleivių teisėmis, protingiau būtų taikyti horizontalųjį teisėkūros metodą reglamentuojant visas**

¹ OL L 158, 1990 6 23, p. 59.

transporto priemonės.

- (23) Šio reglamento vykdymas turėtų būti pagrįstas 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (Reglamentas dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje)¹. Todėl pastarąjį reglamentą reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti.
- (24) Turėtų būti griežtai vykdoma 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ||² siekiant užtikrinti jūrų ir vidaus vandenių maršrutais vykstančių keleivių privatumą, taip pat siekiant užtikrinti, kad informacija, kurią reikalaujama pateikti, būtų naudojama tik šiame reglamente nustatytiems pagalbos teikimo įsipareigojimams vykdyti, ir nebūtų naudojama taip, kad pakenktų keleiviams.
- (25) Šiame reglamente laikomasi pagrindinių teisių ir principų, visų pirma pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

**I skyrius
Bendrosios nuostatos**

**1 straipsnis
Dalykas**

Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės dėl:

- 1) keleivių nediskriminavimo, vežėjams siūlant transporto sąlygas;
- 2) nediskriminavimo ir privalomos pagalbos neįgaliesiems asmenims bei riboto judumo asmenims;
- 3) vežėjų įsipareigojimų atšaukus kelionę ar vėluojant ją pradėti;
- 4) būtiniausios keleiviams teiktinos informacijos;
- 5) skundų nagrinėjimo;
- 6) keleivių teisių įgyvendinimo.

**2 straipsnis
Taikymo sritis**

1. Šis reglamentas taikomas **komerciniam** keleivių **vežimui** jūrų ir vidaus vandenių **keleiviniiais laivais**, įskaitant kruizus, vežimą tarp uostų, uostuose arba bet kurioje įlaipinimo/išlaipinimo vietoje, esančioje valstybės narės, kuriai taikoma Sutartis, teritorijoje.
2. Valstybės narės gali šio reglamento netaikyti viešųjų paslaugų sutartyse numatytoms

¹ OL L 364, 2004 12 9, p. 1.

² OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

paslaugoms, jei šiomis sutartimis užtikrinamas keleivių teisių lygis atitinka šiame reglamente reikalaujamą lygį.

3. ***Valstybės narės turi teisę į šio reglamento taikymo sritį neįtraukti miesto ir priemiesčių transporto paslaugų, jei jos užtikrina, kad šio reglamento tikslai bus pasiekti reguliavimo priemonėmis, ir garantuoja keleivių teisių lygį, kuris atitiktų šiame reglamente numatytą lygį.***

3 straipsnis Sąvokų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų sąvokų apibrėžtys:

- a) „neįgalusis asmuo“ ar „riboto judumo asmuo“ – bet kuris asmuo, kurio judumas naudojantis transporto priemone yra ribotas dėl bet kokios fizinės negalios (sensorinės arba motorinės, nuolatinės arba laikinos), intelekto **ar psichosocialinės** negalios arba sutrikimo ar bet kurios kitos negalios arba amžiaus ir kuriam dėl jo būklės reikia *skirti atitinkamą dėmesį ir visiems keleiviams teikiamas paslaugas* pritaikyti prie jo specialių poreikių;
- b) „atšaukimas“ – anksčiau numatytos paslaugos, kuri buvo bent kartą rezervuota, nesuteikimas;
- c) „vėlavimas“ – laiko, kada pagal paskelbtą tvarkaraštį keleivis turėjo išvykti arba atvykti, ir laiko, kada jis iš tikrųjų išvyko arba atvyko ar kada tikimasi, kad išvyks arba atvyks, skirtumas;
- d) „vežėjas“ – asmuo, kuris sudarė vežimo sutartį arba kurio vardu buvo sudaryta vežimo sutartis, arba vykdomasis vežėjas, nesvarbu, ar faktiškai veža jis pats ar vykdomasis vežėjas, išskyrus kelionių operatorių;
- e) „komercinė keleivių vežimo jūra paslauga“ – reguliariu arba nereguliariu maršrutu vežėjo vykdoma keleivių vežimo jūra paslauga, teikiama plačiajai visuomenei už tam tikrą atlygį ir siūloma tiek atskirai, tiek kaip kelionės paketo dalis;
- f) „vykdomasis vežėjas“ – asmuo, išskyrus vežėją ir kelionių operatorių, faktiškai vykdomasis visą vežimą arba jo dalį;
- g) „uostas“ – žemės ir vandens teritorija, tvarkomaisiais darbais ir įranga paruošta taip, kad iš esmės joje galima priimti, pakrauti ir iškrauti laivus, sandėliuoti prekes, priimti ir pristatyti šias prekes vidaus kelių transportu, taip pat įlaipinti ir išlaipinti keleivinių laivų keleivius;
- h) „įlaipinimo ir (arba) išlaipinimo vieta“ – žemės ir vandens teritorija, išskyrus uostą, kurioje vyksta reguliarus laivo keleivių įlaipinimas ir išlaipinimas;
- i) „laivas“ – jūrų arba **vidaus vandenų** transporto priemonė, išskyrus transporto priemonę su oro pagalve;
- j) „transporto sutartis“ – vežimo sutartis, kurią sudarė vežėjas ir keleivis vienai ar daugiau transporto paslaugų suteikti, ***neatsižvelgiant į tai, ar bilietas pirktas iš vežėjo, kelionių operatoriaus, bilietų pardavėjo ar internetu;***
- k) „bilietas“ – galiojantis dokumentas, suteikiantis teisę keliauti transportu, arba kitas

lygiavertis nematerialus dalykas, įskaitant elektroninį, kurį išdavė arba įgaliojo išduoti vežėjas arba jo įgaliotasis bilietų pardavėjas;

- l) „bilietų pardavėjas“ – bet kuris *tarpininkas, vežėjo ar kelionių operatoriaus vardu parduodantis* jūrų transporto *paslaugas, įskaitant tas paslaugas, kurios parduodamos kaip paketo dalis*;
- m) „kelionių operatorius“ – kelionės organizatorius ■, kaip apibrėžta Direktyvos 90/314/EEB 2 straipsnio 2 *dalyje*, išskyrus vežėją;
- n) „rezervacija“ – popierinio ar elektroninio pavidalo leidimas, suteikiantis teisę naudotis transportu su sąlyga, kad dėl naudojimosi transportu buvo asmeniškai susitarta ir tai iš anksto patvirtinta;
- o) „keleivinis laivas“ – laivas, kuriuo vežama daugiau nei 12 keleivių;
-
- p) „uosto direkcija“ arba „uostą valdanti įstaiga“ – įstaiga, kurios tikslas, kartu vykdant kitą veiklą arba nevykdant jokios kitos veiklos, pagal nacionalinius įstatymus arba kitus teisės aktus valdyti ir tvarkyti uosto infrastruktūrą ir koordinuoti bei kontroliuoti įvairių uoste arba uosto sistemoje dirbančių operatorių veiklą. Ją gali sudaryti kelios atskiros įstaigos arba ji gali būti atsakinga už daugiau nei vieną uostą;
- q) „kruizas“ – keleivių vežimas laivu, papildomai teikiant nakvynės ir kitas paslaugas, trunkantis ilgiau nei vieną dieną (su nakvyne), kai toks vežimas nėra reguliaraus arba maršrutinio keleivių vežimo tarp dviejų ar daugiau uostų paslauga, bet kai keleiviai paprastai sugrįžta į įlaipinimo uostą;
- r) „*prieinamas būdas*“ – *būdas, kuriuo tą pačią informaciją gali pasiekti visi keleiviai, naudodami teksto, Brailio kalbos, garso, vaizdo ir (arba) elektroninį formatą. Prieinamų būdų pavyzdžiai nėra ribojami ir gali apimti įvairias priklausomai nuo technologinės pažangos: piktogramas, balso skelbimus ir subtitrus*;
- s) „*keleivis*“ – *asmuo, kuris keliauja pagal vežimo sutartį, bet nėra asmuo lydintis transporto priemonę, vilkikus ar prekes, kurie gabenami kaip kroviniai ar komercinės prekės*;
- t) „*atvykimas*“ – *tikrasis laikas, kai laivas pritvirtinamas atvykimo prieplaukoje*;
- u) „*išvykimas*“ – *tikrasis laikas, kai laivas pasirengęs išplaukti į jūrą*;
- v) „*bilieto kaina*“ – *kaina, sumokėta už transportą ir apgyvendinimą laive. Ji neapima maisto, kitos veiklos ar pirkinių laive išlaidų*;
- w) „*Force Majeure*“ – *įvykis ar aplinkybės, kurių nebūtų buvę galima išvengti net ir imantis visų pagrįstų priemonių, t. y. karas, įsiveržimas, užsienio priešų veikla, karo veiksmai (paskelbus ar nepaskelbus karą), pilietinis karas, sukilimas, revoliucija, maištas, karinis ar neteisėtas valdžios perėmimas ar konfiskavimas, teroristų veiksmai, nacionalizavimas, vyriausybės sankcijos, blokada, embargas, darbo ginčas, streikai, lokautas, elektros energijos tiekimo pertrūkiai ar nutraukimas, ar gaivalinės nelaimės, įskaitant gaisrą, potvynį, žemės drebėjimą, audrą, uraganą ar kitas gaivalines nelaimes. Force Majeure atvejams taip pat priklauso ekstremalios potvynių sąlygos, stiprus vėjas, per didelis bangų aukštis ir ledo formavimasis.*

4 straipsnis

Transporto sutartis ir nediskriminuojamos sutarties sąlygos

1. Vežėjai keleiviams pateikia įrodymą, kad buvo sudaryta transporto sutartis, išduodami vieną ar daugiau bilietų. Bilietai laikomi prima facie įrodymu, kad sutartis buvo sudaryta, ir suteikia šiame reglamente nustatytas teises.
2. *Nedarant įtakos* su viešąja paslauga *susijusiems įsipareigojimams* dėl socialinių tarifų, vežėjai arba bilietų pardavėjai visuomenei siūlo sutarties sąlygas ir tarifus nediskriminuodami galutinio vartotojo dėl jo pilietybės arba gyvenamosios vietos ar dėl vežėjų arba bilietų pardavėjų įsikūrimo Bendrijoje vietos.

5 straipsnis

Atsisakymo draudimas

1. Pagal šį reglamentą numatyti įsipareigojimai negali būti apriboti arba jų atsisakyta, *inter alia* į vežimo sutartį įtraukiant leidžiančią nukrypti arba ribojamąją nuostatą.
2. Vežėjai gali pasiūlyti keleiviui palankesnes, nei nustatyta šiame reglamente, sutarties sąlygas.

II skyrius

Neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų teisės

6 straipsnis

Atsisakymo vežti prevencija

1. Vežėjai, bilietų pardavėjai ir kelionių operatoriai negali dėl keleivio neįgalumo arba riboto judumo atsisakyti:
 - a) rezervuoti ar parduoti bilietą kelionei, kuriai taikomas šis reglamentas;
 - b) uoste arba įlaipinimo/išlaipinimo vietoje įlaipinti neįgalųjį asmenį ar riboto judumo asmenį, jeigu toks asmuo turi galiojantį bilietą ar rezervaciją.
2. Rezervacijos ir bilietai neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims teikiami be papildomo mokesčio.

7 straipsnis

Leidžiančios nukrypti nuostatos ir specialiosios sąlygos

1. Nepaisant 6 straipsnio nuostatų, vežėjai, bilietų pardavėjai arba kelionių operatoriai ■ gali atsisakyti patvirtinti rezervaciją *ar parduoti bilietą*, ar atsisakyti įlaipinti neįgalųjį asmenį arba riboto judumo asmenį ■, kai dėl keleivinio laivo konstrukcijos neįgaliojo asmens arba riboto judumo asmens įlaipinimas ar vežimas fiziškai neįmanomas ***ir kai jiems saugiu, pagarbiu ir galimu įvykdyti būdu negali būti pasiūlyta įprastinio lygio paslauga.***

Jeigu dėl ***pirmoje pastraipoje*** nurodytų priežasčių vežėjai, bilietų pardavėjai ar kelionių operatoriai atsisako priimti rezervaciją, jie deda visas įmanomas pastangas, kad tam asmeniui pasiūlytų priimtina alternatyvą.

Jeigu bilietas užsakytas iš anksto, neįgaliajam asmeniui arba riboto judumo asmeniui, kurį atsisakyta įlaipinti ■, ir bet kuriam asmeniui, kuris lydi tokį asmenį, kaip nurodyta || 2 dalyje, suteikiama teisė gauti kompensaciją arba teisė vykti kitu maršrutu, kaip numatyta I priede. ■

2. *Vežėjas*, bilietų pardavėjas arba kelionių operatorius gali reikalauti, jei tai tikrai būtina, kad neįgalųjį asmenį ar riboto judumo asmenį lydėtų kitas asmuo, galintis suteikti tam asmeniui reikalingą pagalbą.
3. Kai vežėjas, bilietų pardavėjas arba kelionių operatorius pasinaudoja 1 arba 2 dalyje numatyta leidžiančia nukrypti nuostata, jie privalo neįgaliajam arba riboto judumo asmeniui nedelsdami pranešti apie atsisakymo priežastis. Pateikus prašymą, vežėjas, bilietų pardavėjas arba kelionių *operatorius* neįgalųjį arba riboto judumo asmenį raštu informuoja apie šias priežastis per penkias darbo dienas nuo prašymo pateikimo.

8 straipsnis

Prieinamumas ir informacija

1. *Prižiūrint nacionalinėms vykdymo kontrolės įstaigoms, vežėjai* kartu su aktyviai dalyvaujančiomis uostams, neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims atstovaujančiomis organizacijomis ■ nustato nediskriminuojamas vežimo paslaugų prieinamumo neįgaliesiems asmenims ir riboto judumo asmenims *bei lydintiems asmenims taisykles*, taip pat jų vežimo arba su keleivinio laivo konstrukcija susijusius judumo įrangos apribojimus *siekiant, kad ji atitiktų taikomus saugumo reikalavimus*. Šiose taisyklėse nurodomos visos atitinkamos keleivių vežimo jūra paslaugų prieinamumo sąlygos, įskaitant laivų, kuriais keliaujama, prieinamumą ir juose teikiamus patogumus, *ir juose įrengtos pagalbos įrangos prieinamumą*.
2. Vežėjai ar bilietų pardavėjai privalo viešai *fizine forma ar internete* skelbti 1 dalyje numatytas taisykles bent tada, kai atliekama rezervacija, *prieinamais ir* tinkamais būdais ir tokiomis pačiomis kalbomis, kokiomis informacija paprastai teikiama visiems keleiviams. Teikiant tokią informaciją, ypatingas dėmesys skiriamas neįgalųjų ir riboto judumo asmenų poreikiams.
3. Paprašyti vežėjai suteikia galimybę *prieinamais būdais* susipažinti su tarptautiniais, Bendrijos ar nacionaliniais saugumo reikalavimus nustatančiais teisės aktais, kuriais jie rėmėsi, numatydami nediskriminuojamas prieinamumo taisykles.
4. Kelionių operatoriai suteikia galimybę susipažinti su 1 dalyje numatytomis taisyklėmis, kurios taikomos kelionėms, įtrauktoms į kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketus, kuriuos jie organizuoja, parduoda ar siūlo parduoti.
5. Vežėjai, jų bilietų pardavėjai arba kelionių operatoriai užtikrina, kad visa svarbi informacija apie vežimo sąlygas, kelionę, paslaugų prieinamumą *ir pagalbos teikimo patvirtinimas raštu* būtų *teikiami* neįgaliesiems asmenims ir riboto judumo asmenims ■ prieinamais būdais, įskaitant galimybę užsisakyti bilietą ir gauti informaciją internetu.

9 straipsnis

Teisė į pagalbą uostuose

1. Jei neįgalusis ar riboto judumo asmuo išvyksta iš uosto, vyksta per jį ar atvyksta į jį, vežėjas, nepažeisdamas 8 straipsnio 1 dalyje nurodytų prieinamumo taisyklių,

atsakingas už tai, kad neįgaliesiems asmenims ir riboto judumo asmenims būtų užtikrintas nemokamas II priede nurodytos pagalbos suteikimas tokiu būdu, kad asmuo galėtų įlipti į išplaukiantį laivą arba išlipti iš atplaukusio laivo, į kurį jis nusipirko bilietą. ***Pagalba pritaikoma individualiems neįgalaus ar riboto judumo asmens poreikiams.***

2. Vežėjas gali pats teikti pagalbą arba sudaryti sutartį dėl pagalbos teikimo su viena arba daugiau kitų šalių. Tokią sutartį arba sutartis vežėjas gali sudaryti savo iniciatyva arba paprašytas, įskaitant uosto direkcijos prašymą, atsižvelgdamas į atitinkamame uoste jau teikiamas paslaugas.

Jeigu vežėjas sudaro sutartis dėl pagalbos teikimo su viena arba daugiau kitų šalių, vežėjas lieka atsakingas už pagalbos teikimą ir 14 straipsnio 1 dalyje nurodytų kokybės standartų laikymosi užtikrinimą.

3. Uostuose teikiamai pagalbai finansuoti vežėjai gali nediskriminuodami nustatyti specialų mokestį visiems keleiviams. Specialus mokestis *turi būti* pagrįstas, atitinkantis sąnaudas ir skaidrus.

4. Vežėjai pateikia pagal 27 straipsnio 1 dalį paskirtai vykdymo kontrolės įstaigai arba įstaigoms audito patikrintą metinę už pagalbą neįgaliesiems asmenims ir riboto judumo asmenims surinktų mokesčių ir su šia pagalba susijusių išlaidų apžvalgą.
5. ***Pagal 12 straipsnį uostą valdanti įstaiga prireikus yra atsakinga už tai, kad uostas taptų prieinamas neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims.***

10 straipsnis

Teisė į pagalbą įlaipinimo ir (arba) išlaipinimo vietose

Jeigu tam tikroje atvykimo vietoje arba tam tikru kelionės etapu uosto nėra, vežėjas organizuoja pagalbą įlaipinimo ir (arba) išlaipinimo vietoje vadovaudamasis 9 straipsniu.

11 straipsnis

Teisė į pagalbą laivuose

Neįgaliesiems arba riboto judumo asmenims, išvykstantiems iš uosto, kuriam taikomas šis reglamentas, atvykstantiems į jį arba vykstantiems per jį, vežėjai nemokamai teikia bent jau III priede nurodytą pagalbą.

12 straipsnis

Pagalbos teikimo sąlygos

Vežėjai, uostus valdančios įstaigos, bilietų pardavėjai ir kelionių operatoriai bendradarbiauja, kad neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims būtų teikiama 9, 10 ir 11 straipsniuose numatyta pagalba pagal toliau pateikiamų punktų nuostatas:

- a) pagalba teikiama, jei vežėjui, bilietų pardavėjui ar kelionių operatoriui, iš kurio pirktas bilietas, ***atliekant rezervaciją arba*** bent 48 valandas prieš tai, kai reikės suteikti pagalbą ***pranešama apie tai, kad asmeniui reikės tokios pagalbos, nebent pagalbos teikėjas ir keleivis susitartų dėl trumpesnio pranešimo laikotarpio, išskyrus kruizines keliones, kurių atveju pagalbos poreikis turėtų būti nurodomas atliekant rezervaciją.*** Kai įsigijus bilietą galima vykti daugkartiniais reisais, užtenka vieno pranešimo, jei

pateikiama tinkama informacija apie vėlesnius reisu;

- b) vežėjai, bilietų pardavėjai ir kelionių operatoriai imasi visų būtinų priemonių, kad **paprašytų** neįgaliųjų *asmenų* ar riboto judumo asmenų **pateikti** pranešimą apie pagalbos poreikį **ir jį gautų**. **Keleivis gauna patvirtinimą, kuriame nurodoma, kad buvo pranešta apie pagalbos poreikį**. Šie įsipareigojimai taikomi visose jų prekybos vietose, įskaitant pardavimą telefonu ir internete;
- c) negavę jokio pranešimo pagal a punkto nuostatas, vežėjai, bilietų pardavėjai ir kelionių operatoriai deda visas įmanomas pastangas, kad suteiktų tokią pagalbą, jog neįgalusis asmuo ar riboto judumo asmuo galėtų įlipti į išplaukiantį laivą, persėsti į kitą atitinkamą laivą ar išlipti iš atvykusio laivo, į kurį jis nusipirko bilietą;
- d) nepažeisdama kitų subjektų teisių į sritis už uosto valdų, uostą valdanti įstaiga arba bet kuris kitas įgaliotasis asmuo nustato atvykimo ir išvykimo vietas uosto ribose, atitinkamais atvejais tiek terminalo pastatų viduje, tiek lauke, kuriose neįgalieji ar riboto judumo asmenys gali pranešti apie savo atvykimą ir paprašyti pagalbos; šios vietos yra aiškiai pažymimos ir jose tinkamais būdais nurodoma pagrindinė informacija apie uostą ir teikiamą pagalbą;
- e) pagalba teikiama su sąlyga, kad neįgalusis asmuo arba riboto judumo asmuo į nustatytą vietą atvyksta:
 - vežėjo nurodytu laiku, bet ne anksčiau kaip likus 60 minučių iki *numatyto išvykimo laiko*; ||
 - jei laikas nenurodytas, ne vėliau kaip likus 30 minučių iki *numatyto įlaipinimo laiko*, **nebent keleivis ir pagalbos teikėjas susitartų kitaip**; arba
 - **kruizinių kelionių atveju – vežėjo nurodytu laiku, bet ne anksčiau kaip likus 60 minučių iki registracijos laiko**;
- f) Kai neįgaliajam asmeniui arba riboto judumo asmeniui reikia **šuns** vedlio pagalbos, toks **šuo** į laivą priimamas su sąlyga, kad vežėjui, bilietų pardavėjui arba kelionių operatoriumi apie tai pranešta vadovaujantis galiojančiomis nacionalinėmis taisyklėmis dėl pripažintų **šunų** vedlių vežimo keleiviniais laivais, jeigu tokių taisyklių esama.

13 straipsnis

Informacijos perdavimas trečiajai šaliai

1. Kai dėl pagalbos teikimo sudaroma subrangos sutartis ir vežėjas **█** likus ne mažiau nei 48 valandoms iki *numatyto išvykimo laiko* gauna pranešimą, kad reikės suteikti pagalbą, jis **kuo greičiau** perduoda reikalingą informaciją subrangovui **ir bet koku atveju** likus ne mažiau nei 36 valandoms iki *numatyto išvykimo laiko*.
2. Kai dėl pagalbos teikimo sudaroma sutartis su *subrangovu* ir vežėjas **█** negauna pranešimo, kad reikės suteikti pagalbą, likus ne mažiau nei 48 valandoms iki *numatyto išvykimo laiko*, vežėjas **█** **kuo greičiau** perduoda informaciją *subrangovui*.

14 straipsnis

Pagalbos kokybės standartai

1. Bendradarbiaudami su organizacijomis, kurios atstovauja neįgaliesiems asmenims ir riboto judumo asmenims, vežėjai nustato II ir III prieduose apibūdintos pagalbos kokybės standartus ir šiems standartams įgyvendinti būtinų išteklių reikalavimus.
2. Nustatant kokybės standartus, visapusiškai atsižvelgiama į tarptautiniu lygiu pripažintą politiką ir elgesio kodeksus, skirtus neįgaliųjų asmenų arba riboto judumo asmenų vežimui palengvinti, ypač į Tarptautinės jūrų organizacijos rekomendaciją dėl keleivinių laivų konstrukcijos ir naudojimo, atsižvelgiant į vyresnio amžiaus ir neįgaliųjų asmenų poreikius.
3. Vežėjai *prieinamais būdais* skelbia savo kokybės standartus.

15 straipsnis Mokymas

Vežėjai:

- a) užtikrina, kad visas jų personalas, įskaitant ir bet kurio subrangovo įdarbintus darbuotojus, tiesiogiai teikiantis pagalbą neįgaliesiems arba riboto judumo asmenims, žinotų, kaip patenkinti asmenų su įvairiomis negaliomis ar judumo sutrikimais poreikius;
- b) visam uoste dirbančiam personalui, tiesiogiai bendraujančiam su keleiviais, rengia IV priede nurodytą mokymą apie pagalbą neįgaliesiems ir žinių apie neįgaliuosius asmenis gerinimo mokymą;
- c) užtikrina, kad visi naujai įdarbinti darbuotojai, *tiesiogiai bendraujantys su keleiviais*, dalyvautų mokyme apie neįgaliuosius ir kad prireikus personalui būtų rengiamas mokymas žinioms atnaujinti.

16 straipsnis Kompensacija už vežimėlius ir judumo įrangą

1. *Išskyrus tuos atvejus, kai keleiviui, kuriam ši įranga priklauso, kompensacija jau išmokėta pagal 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 392/2009 dėl keleivių vežėjų jūra atsakomybės avarijų atveju¹, kai vežimėliai, kita judumo įranga arba jų dalys pametami arba sugadinami uoste ar laive prieš, per kelionę ir po jos, keleiviui, kuriam ši įranga priklauso, šalis, kuri buvo atsakinga už įrangą, kai ji buvo pamesta ar sugadinta, išmoka kompensaciją.*

Jeigu reikia, dedamos visos pastangos greitai suteikti pakaitinę įrangą, *tinkamą siekiant patenkinti atitinkamo keleivio poreikius.*

2. Pagal šį straipsnį išmokama kompensacijos suma neribojama.

III skyrius Vežėjų įsipareigojimai pertraukus kelionę

17 straipsnis

¹ *OL L 131, 2009 5 28, p. 24.*

Informacijos teikimas

1. Jeigu vėluojama atvykti arba išvykti, vežėjas arba, kai *tinkama*, uostą valdanti įstaiga *apie tai* praneša keleiviams ■ ne vėliau kaip praėjus 30 minučių po numatyto išvykimo ar ■ ne vėliau kaip likus vienai valandai iki numatyto atvykimo. ***Vežėjas praneša keleiviams apie numatomą išvykimo ir atvykimo laiką, jei jis turi tokią informaciją.***
2. Jeigu keleiviai dėl vėlavimo nespėja persėsti, kad keliautų toliau, vykdomasis vežėjas deda visas pastangas, kad atitinkamiems keleiviams praneštų apie kitas persėdimo galimybes;
3. ***Vežėjas arba uostą valdanti įstaiga užtikrina, kad neįgalieji ar riboto judumo keleiviai prieinamais būdais gautų pagal 1 ir 2 dalis reikalaujamą informaciją.***

18 straipsnis Teisė į pagalbą

1. Kai vežėjas pagrįstai numato, kad keleivių vežimo jūra paslauga bus pradėta teikti vėliau kaip 60 minučių už numatytą išvykimo laiką, keleiviams, atsižvelgiant į laukimo laiką, nemokamai pasiūloma maisto ir gaiviųjų gėrimų, jei jų yra laive ar uoste ar jei jų galima pristatyti.
2. Kai dėl vėlavimo būtina pasilikti vieną ar daugiau naktų arba būtina pasilikti ilgiau nei keleivis ketino, ■ keleiviams, be 1 dalyje nurodyto maisto ir gaiviųjų gėrimų, nemokamai pasiūlomas viešbutis ar kita apgyvendinimo vieta ir transportas iš uosto į apgyvendinimo vietą. ***Papildomos apgyvendinimo ir transporto išlaidos, kurias padengia vežėjas, negali būti didesnės už dvigubą bilieto kainą.***
3. Jei keleivių vežimo jūra paslauga nebegali būti toliau teikiama, vežėjas, kai įmanoma, kuo greičiau suorganizuoja alternatyvias transporto paslaugas keleiviams.
4. Taikydamas 1, 2 ir 3 dalis, vykdomasis vežėjas ypatingą dėmesį skiria neįgaliųjų ir riboto judumo keleivių ir juos lydinių asmenų poreikiams.

19 straipsnis Nukreipimas kitu maršrutu ir kompensavimas

1. Kai vežėjas pagrįstai numato, kad keleivių vežimo jūra paslauga bus pradėta teikti vėliau kaip 120 minučių už numatytą išvykimo laiką, keleiviams nedelsiant:
 - a) pasiūloma pasinaudoti kitomis transporto paslaugomis priimtinomis sąlygomis arba, jei tai būtų nepraktiška, pranešama apie atitinkamas kitų transporto operatorių teikiamas transporto paslaugas;
 - b) ***pasiūloma grąžinti*** už bilietą sumokėtus pinigus, ***jei jie nusprendžia nebekeliauti naudodamiesi vežėjo paslaugomis ■***.

Kompensacija, numatyta b punkte, išmokama tokiomis pačiomis kompensacijų išmokėjimo sąlygomis, kaip numatyta 20 ***straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse***.

2. ***Nukrypstant nuo 1 dalies nuostatų***, kruizinės kelionės ***keleiviai nukreipiami kitu maršrutu arba jiems skiriama kompensacija*** pagal Direktyvą 90/314/EEB.

20 straipsnis
Bilieto kainos kompensavimas

1. Neprarasdamas teisės keliauti transportu, keleivis iš vežėjo gali reikalauti kompensacijos už vėlavimą, jei jis vėluoja atvykti **||**. Minimalios kompensacijos už vėlavimą yra:
 - a) 25 % bilieto kainos, kai vėluojama nuo 60 iki 119 minučių;
 - b) 50 % bilieto kainos, kai vėluojama 120 ar daugiau minučių;
 - c) 100 % bilieto kainos, jei vežėjas nesuteikia 19 straipsnio *1 dalies* a punkte nurodytų kitų transporto paslaugų arba informacijos.
2. *1 dalis* netaikoma kruizinės kelionės keleiviams. ***Kruizinės kelionės keleiviai gali siekti kompensacijos*** pagal Direktyvą 90/314/EEB.
3. Kompensacija išmokama per vieną mėnesį nuo prašymo dėl kompensacijos pateikimo. Kompensacija gali būti išmokėta čekiais ir (arba) suteikiant kitas paslaugas, jei sąlygos yra lanksčios (visų pirma dėl galiojimo laikotarpio ir paskirties vietos). Kompensacija išmokama pinigais keleiviui paprašius.
4. ***Jeigu vežėjas prieš tris ar daugiau dienų iki numatyto išvykimo paskelbė, kad kelionė atšaukta ar atidėta arba kelionės laikas prailgintas, teisė į kompensaciją nesuteikiama.***

21 straipsnis
Force majeure

18, 19 ir 20 straipsniuose nurodyti įsipareigojimai netaikomi force majeure atvejais, kai trukdoma teikti transporto paslaugą.

22 straipsnis
Kiti ieškiniai

Nė viena šio reglamento nuostata netrukdoma keleiviams siekti žalos, atsiradusios atšaukus transporto paslaugas ar pavėlavus jas suteikti, atlyginimo nacionaliniuose teismuose. ***Pagal šį reglamentą gautos kompensacijos suma gali būti atimama iš suteiktos papildomos kompensacijos sumos.***

23 straipsnis
Kitos keleiviams naudingos priemonės

Prižiūrint nacionalinėms vykdymo kontrolės įstaigoms, vežėjai bendradarbiauja, kad nustatytų priemones nacionaliniu ar Europos lygmeniu, kartu dalyvaujant suinteresuotosioms šalims, profesinėms ***organizacijoms*** ir vartotojų, ***keleivių, uostų bei neįgalių asmenų asociacijoms***. Šiomis priemonėmis **||** siekiama pagerinti rūpinimąsi keleiviais, ypač daug vėluojant ir pertraukus arba atšaukus kelionę.

IV skyrius
Informacija keleiviams ir skundų nagrinėjimas

24 straipsnis

Teisė į informaciją apie kelionę

Uostus valdančios įstaigos ir vežėjai **█** per visą kelionę **prieinamais būdais ir įprastomis kalbomis** teikia keleiviams reikalingą informaciją. Ypatingas dėmesys skiriamas neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų poreikiams.

25 straipsnis

Informacija apie keleivių teises

1. Vežėjai užtikrina, kad keleiviams būtų suteikta tinkama ir suprantama informacija apie jų teises pagal šį reglamentą ne vėliau, nei jiems išvykstant. Vežėjui suteikus būtiną informaciją, vykdomasis vežėjas neprivalo jos teikti, ir atvirkščiai. Informacija suteikiama **prieinamais būdais ir įprastomis kalbomis**. Teikiant tokią informaciją, ypatingas dėmesys skiriamas neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų poreikiams.
2. Vežėjai ir uostus valdančios įstaigos užtikrina, kad informacija apie keleivių teises pagal šį reglamentą būtų viešai prieinama tiek laivuose, tiek uostuose. Į tą informaciją taip pat įtraukiami pagal 27 straipsnio 1 dalį valstybės narės paskirtos vykdymo kontrolės įstaigos duomenys ryšiams palaikyti.

26 straipsnis

Skundai

1. **Valstybių narių valdžios institucijos** nustato **nepriklausomą** skundų nagrinėjimo tvarką, **prieinamą visiems keleiviams, įskaitant neįgaliuosius ir riboto judumo asmenis**, skirtą šiame reglamente numatytoms teisėms ir pareigoms užtikrinti.
2. Keleiviai gali pateikti skundą vežėjui per mėnesį nuo dienos, kai paslauga buvo ar turėjo būti suteikta. Per 20 darbo dienų skundo adresatas pateikia pagrįstą atsakymą arba pagrįstais atvejais praneša keleiviui, iki kada jis turėtų gauti atsakymą. Laikas, skirtas atsakyti į skundą, yra ne daugiau nei du mėnesiai nuo skundo gavimo.
3. Jeigu per 2 dalyje nurodytą laiką negaunama jokio atsakymo, skundas laikomas **patenkintu**.

V skyrius

Vykdymas ir nacionalinės vykdymo kontrolės įstaigos

27 straipsnis

Nacionalinės vykdymo kontrolės įstaigos

1. Kiekviena valstybė narė paskiria įstaigą, **atsakingą** už šio reglamento vykdymą. Kiekviena įstaiga imasi **priemonių, reikalingų siekiant užtikrinti, kad būtų nustatytos 8 straipsnyje nurodytos prieinamumo taisyklės, kad jų būtų laikomasi ir kad būtų gerbiamos keleivių teisės**. Kiekvienos įstaigos veiklos organizavimas, finansavimo sprendimai, teisinė struktūra ir sprendimų priėmimas yra nepriklausomi nuo **komercinių interesų**.
2. Valstybės narės praneša Komisijai apie įstaigą, **paskirtą** remiantis šiuo straipsniu, bei **jai** atitinkamas funkcijas.

3. Bet kuris keleivis dėl įtariamų šio reglamento pažeidimų gali pateikti skundą pagal 1 dalį ■ valstybės narės paskirtai atitinkamai įstaigai.
4. Valstybės narės, nutarusios *netaikyti šio reglamento tam tikroms paslaugoms* pagal 2 straipsnio 2 dalį, užtikrina, kad būtų taikomas panašus keleivių teisių užtikrinimo mechanizmas.

28 straipsnis Vykdymo ataskaita

1. Kiekvienų metų birželio 1 d. *27 straipsnyje* nurodytos vykdymo kontrolės įstaigos paskelbia savo praėjusių metų veiklos ataskaitą, kurioje, inter alia, turėtų būti:
 - a) aprašyti veiksmai, kurių imtasi įgyvendinant šio reglamento nuostatas,
 - b) nurodyta procedūra, kuri taikoma sprendžiant atskirus skundus,
 - c) pateikta toje valstybėje narėje taikomų prieinamumo neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims taisyklių santrauka,
 - d) apibendrinti skundų duomenys, ***įskaitant jų rezultatus ir sprendimo terminus***,
 - e) duomenys apie pritaikytas sankcijas,
 - f) nurodyti kiti klausimai, svarbūs siekiant geriau vykdyti šį reglamentą.
2. Kad galėtų parengti tokį ataskaitos projektą, vykdymo kontrolės įstaigos kaupia statistiką apie kiekvieną skundą pagal jo temą ir įmones, kuriomis skųstasi. Paprašius šie duomenys pateikiami Komisijai ar nacionalinėms tyrimų institucijoms *trejus* metus nuo įvykio, dėl kurio pateiktas skundas.

29 straipsnis Vykdymųjų įstaigų bendradarbiavimas

27 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės vykdymo kontrolės įstaigos, siekdamos nuoseklios keleivių apsaugos visoje Bendrijoje, keičiasi informacija apie savo darbą ir sprendimų priėmimo principus bei praktiką. Komisija joms padeda vykdyti šią užduotį.

30 straipsnis Nuobaudos

Valstybės narės nustato taisykles dėl nuobaudų už šio reglamento pažeidimus ir imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų tų taisyklių įgyvendinimą. Numatytos nuobaudos, ***kurios galėtų apimti nurodymą išmokėti kompensaciją susijusiam keleiviui***, turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės Komisijai praneša apie šias nuostatas ir nedelsdamos praneša apie bet kokią vėliau padarytą su jomis susijusį pakeitimą.

VI skyrius Baigiamosios nuostatos

31 straipsnis

Ataskaita

Komisija ne vėliau kaip ...* Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šio reglamento veikimo ir rezultatų ataskaitą. Prireikus prie ataskaitos pridedami siūlomi teisės aktų projektai, kuriais papildomos šio reglamento nuostatos arba kuriais šis reglamentas iš dalies keičiamas.

32 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 dalinis pakeitimas

Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 priedas papildomas tokiu punktu:

„19. ... m. ... d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. .../2009 [dėl jūrų ir vidaus vandenų maršrutais vykstančių keleivių teisių, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo]^{1c}“.

33 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Jis pradamas taikyti ...* po paskelbimo. 6, 7, 26, 27 ir 30 straipsniai pradami taikyti ...** po paskelbimo.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta || ...,

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

I PRIEDAS

Bilietai iš anksto užsisakiusių neįgaliųjų asmenų ir riboto judumo asmenų teisė gauti kompensaciją arba vykti kitu maršrutu

1. Kai nurodomas šis priedas, neįgaliesiems asmenims arba riboto judumo asmenims siūloma pasirinkti:
 - a) – per septynias dienas atgauti visą už bilietą jį perkant sumokėtą sumą grynaisiais pinigais, elektroniniu banko pavedimu, banko pavedimu arba banko čekiais, arba, keleiviui savo parašu patvirtinus, kad jis su tuo sutinka, už neįvykusios kelionės dalį arba dalis sumokėtą sumą ir už jau įvykusią kelionės dalį ar dalis sumokėtą sumą, jei pagal keleivio numatytą kelionės planą kelionė nebeteko prasmės, taip pat tam *jei tinkama*,
 - kaip galima greičiau kelionę į pirmąją išvykimo vietą; arba

* Treji metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

¹ OL C ||

* Dveji metai nuo šio reglamento paskelbimo dienos.

** Vieneri metai nuo šio reglamento paskelbimo dienos.

- b) kaip galima greitesnį nukreipimą kitu maršrutu į galutinę paskirties vietą panašiomis kelionės sąlygomis; arba
 - c) nukreipimą kitu maršrutu į galutinę paskirties vietą panašiomis kelionės sąlygomis kitu keleiviui patogiu laiku, jeigu yra bilietų.
2. 1 dalies a punktas taip pat taikomas keleiviams, kurių kelionės yra paketo dalis, išskyrus teisę atgauti sumokėtą sumą, jei tokia teisė įgyjama pagal Direktyvą 90/314/EEB II.
 3. Jei mieste ar regione yra keli uostai ir vykdomasis vežėjas siūlo keleiviui kelionę į kitą uostą nei nurodytasis keleivio užsisakytame biliete, vykdomasis vežėjas padengia keleivio nuvykimo iš to kito uosto į keleivio užsisakytame biliete nurodytąjį uostą arba į kitą netolimą su keleiviu sutartą paskirties vietą kainą.

II PRIEDAS

Pagalba uostuose

Pagalba ir priemonės, kurių reikia, kad neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims būtų sudarytos sąlygos:

- pranešti apie atvykimą į uostą ir paprašyti pagalbos;
- iš įėjimo vietos nuvykti į registracijos vietą, jei tokia yra, arba į laivą;
- prirėkus užsiregistruoti ir užregistruoti bagažą;
- iš registracijos vietos, jeigu tokia yra, nuvykti į laivą, atliekant emigracijos, muitinės ir saugumo procedūras;
- įlipti į laivą, naudojantis **būtinomis priemonėmis**;
- nuo įėjimo į laivą nuvykti iki savo vietos ir (arba) zonos;
- laive laikyti ir atsiimti bagažą;
- iš savo vietos nuvykti iki išėjimo iš laivo;
- išlipti iš laivo, naudojantis pakylomis, vežimėliais ar kita reikiama pagalba;
- prirėkus atsiimti bagažą, atliekant imigracijos ir muitinės procedūras;
- iš bagažo salės arba išlaipinimo vietos nuvykti į nustatytą išėjimo vietą;
- prirėkus patekti į tualetą.

Kai neįgaliajam asmeniui arba riboto judumo asmeniui padeda lydintis asmuo, paprašius šiam asmeniui turi būti sudarytos sąlygos teikti būtiną pagalbą uoste ir įlipant bei išlipant.

Visos būtinos judumo įrangos, įskaitant, pvz., elektrinius vežimėlius, priežiūra.

Laikinas sugadintos arba pamestos judumo įrangos pakeitimas, ■ nebūtinai tokia pačia, **bet panašių techninių ir funkcinių charakteristikų įranga.**

Kai reikia, pripažintų **šunų** vedlių priežiūra sausumoje.

Būtinios informacijos apie įlaipinimą ir išlaipinimą perdavimas tinkamais būdais.

III PRIEDAS

Pagalba laivuose

Pripažintų *šunų* vedlių vežimas laivu, atsižvelgiant į nacionalinius teisės aktus.

Be medicinos įrangos, iki dviejų judumo įrangos vienetų vienam neįgaliajam asmeniui arba riboto judumo asmeniui vežimas, įskaitant elektrinius vežimėlius.

Svarbiausios informacijos apie kelionę pranešimas prieinamais būdais.

Pareikalavus ir laikantis saugos reikalavimų bei pagal galimybes, protingų pastangų ėmimasis siekiant susodinti taip, kad būtų patenkinti neįgaliųjų arba riboto judumo asmenų poreikiai.

Pagalba prireikus patekti į tualetą.

Jeigu neįgaliajam asmeniui arba riboto judumo asmeniui padeda lydintis asmuo, laivybos įmonė dės protingas pastangas, kad minėtajam asmeniui būtų suteikiama vieta šalia neįgaliojo asmens arba riboto judumo asmens.

IV PRIEDAS

Mokymas apie neįgaliuosius

Žinių apie neįgaliuosius asmenis gerinimo mokymas

Personalas, tiesiogiai bendraujantis su keleiviais, mokomas:

- suprasti, kaip tinkamai elgtis su keleiviais, turinčiais fizinę, sensorinę (klausos ir regos), nefizinę negalią ar mokymosi sutrikimų, įskaitant žinias, kaip atskirti skirtingus asmenų, kurių judumas, orientacija ar bendravimas gali būti sutrikę, gebėjimus,
- apie kliūtis, su kuriomis susiduria riboto judumo asmenys, įskaitant požiūrį į juos, aplinkos ir fizines bei organizacines kliūtis,
- apie pripažintus *šunis* vedlius, įskaitant tokio gyvūno vedlio vaidmenį ir poreikius,
- kaip elgtis netikėtomis aplinkybėmis,
- bendravimo įgūdžių ir suteikiama žinių apie bendravimo su kurčiaisiais ir klausos, regos bei kalbos negalią turinčiais žmonėmis bei žmonėmis su mokymosi sutrikimais būdus,
- supažindinamas su Tarptautinės jūrų organizacijos *gairėmis, susijusiomis su rekomendacija* dėl keleivinių laivų konstrukcijos ir naudojimo, atsižvelgiant į vyresnio amžiaus ir neįgaliųjų asmenų poreikius,
- kaip atsargiai ir nepadarant žalos elgtis su vežimėliais ir kita judumo įranga (visiems darbuotojams, kurie rūpinasi bagažu, jei toks yra).

Mokymas apie pagalbos teikimą neįgaliesiems

Personalas, tiesiogiai padedantis riboto judumo asmenims, mokomas:

- kaip padėti vežimėliu besinaudojančiam asmeniui atsisėsti į vežimėlį arba iš jo pakilti;
- įgūdžių, kaip suteikti pagalbą riboto judumo asmenims, keliaujantiems su *šunimi* vedliu, įskaitant tokių *šunų* vaidmenį ir poreikius;
- būdų, kaip lydėti akluosius ir silpnaregius keleivius ■ ;
- atskirti įrangos, skirtos padėti riboto judumo asmenims, rūšis ir žinoti, kaip su tokia įranga elgtis;
- kaip naudotis įranga, skirta padėti įlipti ir išlipti, ir išmanyti tinkamos įlaipinimo ir išlaipinimo pagalbos procedūras, skirtas užtikrinti riboto judumo asmenų saugumą ir orumą;
- pakankamai suvokti patikimos ir profesionalios pagalbos svarbą, taip pat suvokimo, kad kai kurie neįgalieji kelionės metu gali jaustis pažeidžiami, nes yra priklausomi nuo teikiamos pagalbos;
- kaip suteikti pirmąją pagalbą.